

Møteprotokoll

Utvalg:	Kontrollutvalget
Møtested:	Møterom - 275, Galleriet, Schweigaards gate 4, Oslo
Dato:	25.04.2017
Tid:	15:00

Faste medlemmer som møtte:		
Navn	Funksjon	Reprenterer
Terje Granerud	Leder	AP
Hallstein Flesland	Nestleder	H
Kjersti Marie Stensrud	Medlem	SV
Ingunn Ulfsten	Medlem	KRF

Faste medlemmer som ikke møtte:		
Navn	Funksjon	Reprenterer
Hulda Tronstad	Medlem	V

Fra administrasjonen møtte:	
Navn	Stilling
Trond Bamrud	Fylkesrådmann I sak 19/2017
Knut Sletta	Fylkesdirektør administrasjonsavdelingen I sak 19/2017
Knut Thiblin	Økonomisjef I sak 19/2017
Nina E. Johnsrud	Regnskapssjef I sak 19/2017

Fra revisjonen møtte:	
Navn	Stilling
Ketil Roppestad	Revisjonsdirektør
Gro Hilmarsen Bratli	Fagansvarlig forvaltningsrevisjon og selskapskontroll
Linda Underum	Fagansvarlig regnskapsrevisjon
Caroline Eriksen	Regnskapsrevisor

Fra sekretariatet møtte:	
Navn	Stilling
Hans-Olaf Lunder	Leder

Saksliste

Saksnr.	Sakstittel	Side
	Saker til behandling	
PS 16/2017	Kontrollutvalgets uttalelse om Akershus Kollektiv Terminal FKFs særregnskap for 2016	
PS 17/2017	Kontrollutvalgets uttalelse om AFK eiendom FKFs særregnskap for 2016	
PS 18/2017	Prosjektplan - rutiner for opplæring med farlig utstyr i Akershus fylkeskommune	
PS 19/2017	Kontrollutvalgets uttalelse om Akershus fylkeskommunes årsregnskap for 2016	
PS 20/2017	Eventuelt - kontrollutvalgets møte 25. april 2017	

Protokollen fra møtet den 21. mars 2017 ble enstemmig godkjent.

Saker til behandling

PS 16/2017 Kontrollutvalgets uttalelse om Akershus Kollektiv Terminal FKFs særregnskap for 2016

Innstilling

Forslag til kontrollutvalgets uttalelse om AKT FKFs særregnskap for 2016:

Kontrollutvalget har behandlet Akershus KollektivTerminaler FKFs særregnskap for 2016 sammen med foretakets årsberetning og Akershus og Østfold fylkesrevisjons revisjonsberetning til fylkestinget.

Kontrollutvalget mener at presentasjonen av særregnskapet og årsberetningen fra styret gir fyldestgjørende informasjon om Akershus KollektivTerminaler FKFs aktivitet i 2016.

Det presiseres at fylkestinget må godkjenne styrets forslag til avsetning av foretakets mindreforbruk (overskudd) på kr 1 237 693 til foretakets disposisjonsfond, jf. foretakets årsberetning for 2016 «Årsresultat og disponeringer».

Saksredegjørelse

Forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak har, i § 16, bestemmelser om regnskapsfrister og behandling av særregnskaper og årsberetning, herunder kontrollutvalgets uttalelse til særregnskapet.

Kontrollutvalgets uttalelse bygger blant annet på følgende dokumenter:

- Særregnskap for 2016, styrebehandlet 15. februar 2017, (**vedlegg 1**).
- Årsberetning for 2016, styrebehandlet 15. februar 2017, (**vedlegg 1**).
- Revisjonsberetning 2016 for Akershus KollektivTerminaler FKFs særregnskap, datert 20.03.2017, (**vedlegg 2**).

Revisjonsberetningen er positiv og konkluderer med at det avlagte særregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen pr 31. desember 2016, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Foretakets regnskap er lagt fram med et regnskapsmessig mindreforbruk (overskudd) på kr 1 237 693, et investeringsregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne dato og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Særregnskapet og årsberetningen samt avsetningen av overskuddet skal vedtas av fylkestinget. Kontrollutvalgets uttalelse skal være fylkesutvalget i hende før fylkesutvalget avgir innstilling om foretakets regnskap til fylkestinget. Uttalelsen, som gis til fylkestinget, skal vedlegges saken ved behandlingen i fylkestinget.

Kontrollutvalgets behandling:

Det ble ikke fremsatt endrings- eller tilleggsforslag.

Votering:

Sekretariatslederens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Kontrollutvalgets uttalelse/ 25.04.2017:

Kontrollutvalget har behandlet Akershus KollektivTerminaler FKFs særregnskap for 2016 sammen med foretakets årsberetning og Akershus og Østfold fylkesrevisjons revisjonsberetning til fylkestinget.

Kontrollutvalget mener at presentasjonen av særregnskapet og årsberetningen fra styret gir fyldestgjørende informasjon om Akershus KollektivTerminaler FKFs aktivitet i 2016.

Det presiseres at fylkestinget må godkjenne styrets forslag til avsetning av foretakets mindreforbruk (overskudd) på kr 1 237 693 til foretakets disposisjonsfond, jf. foretakets årsberetning for 2016 «Årsresultat og disponeringer».

PS 17/2017 Kontrollutvalgets uttalelse om AFK eiendom FKFs særregnskap for 2016

Forslag til kontrollutvalgets uttalelse om Akershus Eiendom FKFs særregnskap for 2016:

Kontrollutvalget har behandlet Akershus Eiendom FKFs særregnskap for 2016 sammen med foretakets årsberetning og fylkesrevisjonens revisjonsberetning til fylkestinget.

Kontrollutvalget mener at presentasjonen av særregnskapet og årsberetningen fra styret gir fyldestgjørende informasjon om Akershus Eiendom FKFs aktivitet i 2016.

Det presiseres at:

- Fylkestinget må godkjenne styrets forslag til disponering av det regnskapsmessige mindreforbruk (overskudd) i driftsregnskapet på kr 10 146 248,37.
- Investeringsregnskapet er avlagt med et udekket beløp (regnskapsmessig merforbruk) på kr 9 476 748,07. Salg av fast eiendom i desember 2016 på 6,8 mill. kroner er først inntektsført i foretakets investeringsregnskap for 2017. Salget skulle i henhold til god kommunal regnskapsskikk vært inntektsført i investeringsregnskapet i 2016, og skulle midlertidig redusert udekket beløp (regnskapsmessig merforbruk) i investeringsregnskapet til kr 2 676 748.
Det udekkede beløpet på 9 476 748 må føres opp til dekning i investeringsbudsjettet for 2017.

Kontrollutvalgets behandling:

Det ble ikke fremsatt endrings- eller tilleggsforslag.

Votering:

Sekretariatslederens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Kontrollutvalgets uttalelse 25.04.2017:

Kontrollutvalget har behandlet Akershus Eiendom FKFs særregnskap for 2016 sammen med foretakets årsberetning og fylkesrevisjonens revisjonsberetning til fylkestinget.

Kontrollutvalget mener at presentasjonen av særregnskapet og årsberetningen fra styret gir fyldestgjørende informasjon om Akershus Eiendom FKFs aktivitet i 2016.

Det presiseres at:

- Fylkestinget må godkjenne styrets forslag til disponering av det regnskapsmessige mindreforbruk (overskudd) i driftsregnskapet på kr 10 146 248,37.
- Investeringsregnskapet er avlagt med et udekket beløp (regnskapsmessig merforbruk) på kr 9 476 748,07. Salg av fast eiendom i desember 2016 på 6,8 mill. kroner er først inntektsført i foretakets investeringsregnskap for 2017. Salget skulle i henhold til god kommunal regnskapsskikk vært inntektsført i investeringsregnskapet i 2016, og skulle midlertidig redusert udekket beløp (regnskapsmessig merforbruk) i investeringsregnskapet til kr 2 676 748.
Det udekkede beløpet på 9 476 748 må føres opp til dekning i investeringsbudsjettet for 2017.

PS 18/2017 Prosjektplan - rutiner for opplæring med farlig utstyr i Akershus fylkeskommune

Sekretariatslederens forslag til vedtak

Prosjektplan – rutiner for opplæring med farlig utstyr i Akershus fylkeskommune godkjennes.

Kontrollutvalgets behandling:

Fylkesrevisjonen ved Gro Hilmarsen Bratli orienterte om prosjektplanen.

Kontrollutvalget stilte spørsmål som ble besvart.

Det ble ikke fremsatt endrings- eller tilleggsforslag.

Votering:

Sekretariatslederens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Kontrollutvalgets vedtak/ 25.04.2017:

Prosjektplan – rutiner for opplæring med farlig utstyr i Akershus fylkeskommune godkjennes.

PS 19/2017 Kontrollutvalgets uttalelse om Akershus fylkeskommunes årsregnskap for 2016

Sekretariatslederens forslag til innstilling

På grunnlag av de foreliggende dokumenter mv om Akershus fylkeskommunes årsregnskap for 2016 vil sekretariatslederen foreslå at kontrollutvalget avgir slik **uttalelse** til fylkestinget:

”Til fylkestinget i Akershus.

Kontrollutvalget har i møte 25. april 2017 behandlet Akershus fylkeskommunes (AFK) årsregnskap for 2016.

Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte årsregnskapet for 2016, revisjonsberetningen fra Akershus og Østfold fylkesrevisjon (AØF) av 6. april 2017, fylkesrevisjonens ”Redegjørelse til Akershus fylkeskommunes årsregnskap for 2016” og fylkesrådmannens årsberetning (årsrapport) for 2016.

I tillegg har ansvarlig revisor og fylkesrådmannen supplert kontrollutvalget med muntlig informasjon om aktuelle problemstillinger.

Akershus fylkeskommunes årsregnskap for 2016 er avlagt med et regnskapsmessig overskudd/mindreforbruk på kr 138 543 238,00, og et positivt netto driftsresultat på kr 278 412 146,74. Det var budsjettet med et positivt netto driftsresultat på kr 204,6 mill. kroner i henhold til revidert budsjett.

Fylkestinget har de siste årene benyttet utbytte fra Akershus Energi AS for å balansere fylkeskommunens driftsbudsjett. For 2016 ville AFK med samme aktivitetsnivå, avlagt et regnskapsresultat på ca. 30 mill. kroner, uten utbyttet på 109 mill. kroner fra energiselskapet. Dette er et forhold man må ta hensyn til ved fastsettelse av fylkeskommunens fremtidige aktivitetsnivå.

Budsjettdisiplinen synes å være god i fylkeskommunens virksomheter. For de fleste programområder har rapporteringen gjennom året vært forsiktig. Fylkesrådmannen rapporterte etter 2. tertial om et regnskapsmessig mindreforbruk på 127,8mill. kr. Med henvisning til tilbakerapportering til fylkestinget, mener kontrollutvalget at fylkesrådmannen har gitt en forsvarlig tilbakemelding til fylkestinget om den økonomiske situasjonen gjennom året.

Årsregnskapet viser at fylkeskommunen fortsatt finansierer store deler av investeringene med egenkapital. Dette er positivt og bidrar til at fylkeskommunens lånegjeld forholder seg relativt stabil og at den totalt sett ikke er urovekkende høy.

Kontrollutvalget mener fylkesrådmannen gjennom budsjett og regnskap og økonomirapportering viser at det blir lagt vekt på en forsvarlig og sunn drift av Akershus fylkeskommune.

Kontrollutvalget vil under henvisning til de foreliggende dokumenter gi uttrykk for følgende som er utdypet i AØFs redegjørelse til regnskapet, punkt 3.2 og 6:

Investeringsregnskapet (punkt 3.2) - Når det gjelder avslutning av investeringsregnskapet er det et avvik på ca. 205 mill. kroner mellom regulert budsjett og regnskap per 31.12. I henhold til gjeldende bestemmelser for budsjettering og avslutning av investeringsregnskapet skal budsjettet reguleres til forventet aktivitet i året. For en del investeringsprosjekter burde budsjettet vært redusert vesentlig. Det er i hovedsak på programområde «Samferdsel» at det ikke er gjennomført investeringer i samsvar med budsjettet.

For senere år må budsjettet reguleres til forventet aktivitet i året i samsvar med gjeldende bestemmelser.

Fylkesveiregnskapet – Det er en pågående prosess for å bedre samordning av økonomidata slik at tallmaterialet som blir presentert i fylkeskommunens regnskap er tilnærmet korrekt. Med henvisning til revisjonens kontroller er det behov for å fokusere på korrekt økonomirapportering fra SVRØ (statens vegvesen region øst) særlig på hva som er driftsutgifter og investeringsutgifter. Fylkeskommunen og SVRØ benytter forskjellige regnskapsprinsipper som medfører utfordringer ved avstemming. Revisjonen har fra fylkeskommunen mottatt spesifikasjon som forklarer forskjellene mellom SVRØS og fylkeskommunens regnskap. I forbindelse med årsavslutningen har SVRØ foretatt anordning av utgifter. Utgiftene er tatt med i desember rapporteringen som er oversendt fylkeskommunen. Dette er gjort for å få bokført utgifter i fylkeskommunens regnskap i tråd med anordningsprinsippet, mens de blir bokført i SVRØs regnskap først i 2017.

Merverdiavgiftskompensasjon – Kontrollutvalget mener at fylkeskommunen har grepet tak i utfordringen knyttet til problemstillinger omkring momskompensasjon og merverdiavgift på en

god måte. Det er kommunisert med skatteetaten og stilt en rekke spørsmål til momskompensasjon og merverdiavgift. De fleste forholdene rundt dette er lukket.

Det forutsettes at fylkesrådmannen fortsatt vil ha fokus på korrekt ivaretagelse av merverdiavgift og bestemmelsene om kompensasjon for merverdiavgift. Kontrollutvalget ser positivt på fylkesrådmannens håndtering av denne saken.

Internkontroll – Også i år er det avdekket forhold som går på mangelfull etterlevelse av sentrale og lokale bestemmelser og retningslinjer/avtaler.

Kontrollutvalget ser positivt på at fylkesrådmannen har etablert et overordnet styringssystem som skal sikre en god ivaretagelse av internkontrollarbeidet på et overordnet nivå og i virksomhetene. Fylkesrådmannen har fortsatt behov for å presisere overfor fylkeskommunens virksomheter og ansatte at gjeldende rutiner, retningslinjer mv. skal følges.

Virksomhetsbesøk – Rapportering etter revisjonens virksomhetsbesøk viser anbefaling om forbedringer av rutiner knyttet til etterkontroll, fakturering, kassehåndtering, budsjett, korrekt håndtering av merverdiavgiftsbestemmelsene mv. Anbefalingene er hovedsakelig rettet mot etterlevelsen av interne kontrollhandlinger som skal sikre korrekt regnskapsføring og korrekte utbetalinger.

Den kulturelle skolesekken (DKS) – Fylkesrevisjonen har fremsatt anbefalinger om forbedring av rutiner for en del økonomiske forhold for å sikre at tildelte midler blir benyttet i tråd med statens regler for ordningen. Med henvisning til de tiltakene som er iverksatt ønsker kontrollutvalget at det settes fokus på å følge opp forvaltningen av denne ordningen også i 2017.

Ut over ovennevnte og det som fortløpende er levert fylkestinget i form av rapporter fra kontrollutvalget i 2016, har kontrollutvalget ikke merknader til Akershus fylkeskommunes regnskap for 2016.

Kontrollutvalget foreslår at fylkestinget vedtar følgende punkt som tillegg til fylkesrådmannens forslag til innstilling i regnskapssaken for 2016:

Fylkestinget ber fylkesrådmannen følge opp/ arbeide videre med punktene om: - investeringsregnskapet, -merverdiavgift, -internkontroll, -den kulturelle skolesekken, i henhold til kontrollutvalgets uttalelse i møtet 25. april 2017.

Kontrollutvalgets behandling:

Fylkesrådmann Trond Bamrud presenterte regnskapet og orienterte om status.

Kontrollutvalget stilte spørsmål som ble besvart.

Det ble ikke fremsatt endrings- eller tilleggsforslag.

Votering:

Sekretariatslederens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Kontrollutvalgets uttalelse 25.04.2017:

”Til fylkestinget i Akershus.

Kontrollutvalget har i møte 25. april 2017 behandlet Akershus fylkeskommunes (AFK) årsregnskap for 2016.

Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte årsregnskapet for 2016, revisjonsberetningen fra Akershus og Østfold fylkesrevisjon (AØF) av 6. april 2017, fylkesrevisjonens ”Redegjørelse til Akershus fylkeskommunes årsregnskap for 2016” og fylkesrådmannens årsberetning (årsrapport) for 2016.

I tillegg har ansvarlig revisor og fylkesrådmannen supplert kontrollutvalget med muntlig informasjon om aktuelle problemstillinger.

Akershus fylkeskommunes årsregnskap for 2016 er avlagt med et regnskapsmessig overskudd/mindreforbruk på kr 138 543 238,00, og et positivt netto driftsresultat på kr 278 412 146,74. Det var budsjettert med et positivt netto driftsresultat på kr 204,6 mill. kroner i henhold til revidert budsjett.

Fylkestinget har de siste årene benyttet utbytte fra Akershus Energi AS for å balansere fylkeskommunens driftsbudsjett. For 2016 ville AFK med samme aktivitetsnivå, avlagt et regnskapsresultat på ca. 30 mill. kroner, uten utbyttet på 109 mill. kroner fra energiselskapet. Dette er et forhold man må ta hensyn til ved fastsettelse av fylkeskommunens fremtidige aktivitetsnivå.

Budsjett disiplinen synes å være god i fylkeskommunens virksomheter. For de fleste programområder har rapporteringen gjennom året vært forsiktig. Fylkesrådmannen rapporterte etter 2. tertial om et regnskapsmessig mindreforbruk på 127,8 mill. kr. Med henvisning til tilbakerapportering til fylkestinget, mener kontrollutvalget at fylkesrådmannen har gitt en forsvarlig tilbakemelding til fylkestinget om den økonomiske situasjonen gjennom året.

Årsregnskapet viser at fylkeskommunen fortsatt finansierer store deler av investeringene med egenkapital. Dette er positivt og bidrar til at fylkeskommunens lånegjeld forholder seg relativt stabil og at den totalt sett ikke er urovekkende høy.

Kontrollutvalget mener fylkesrådmannen gjennom budsjett og regnskap og økonomirapportering viser at det blir lagt vekt på en forsvarlig og sunn drift av Akershus fylkeskommune.

Kontrollutvalget vil under henvisning til de foreliggende dokumenter gi uttrykk for følgende som er utdypet i AØFs redegjørelse til regnskapet, punkt 3.2 og 6:

Investeringsregnskapet (punkt 3.2) - Når det gjelder avslutning av investeringsregnskapet er det et avvik på ca. 205 mill. kroner mellom regulert budsjett og regnskap per 31.12. I henhold til gjeldende bestemmelser for budsjettering og avslutning av investeringsregnskapet skal budsjettet reguleres til forventet aktivitet i året. For en del investeringsprosjekter burde budsjettet vært redusert vesentlig. Det er i hovedsak på programområde «Samferdsel» at det ikke er gjennomført investeringer i samsvar med budsjettet.

For senere år må budsjettet reguleres til forventet aktivitet i året i samsvar med gjeldende bestemmelser.

Fylkesveiregnskapet – Det er en pågående prosess for å bedre samordning av økonomidata slik at tallmaterialet som blir presentert i fylkeskommunens regnskap er tilnærmet korrekt. Med henvisning til revisjonens kontroller er det behov for å fokusere på korrekt økonomirapportering fra SVRØ (statens vegvesen region øst) særlig på hva som er driftsutgifter og investeringsutgifter. Fylkeskommunen og SVRØ benytter forskjellige regnskapsprinsipper som medfører utfordringer ved avstemming. Revisjonen har fra fylkeskommunen mottatt spesifikasjon som forklarer forskjellene mellom SVRØS og fylkeskommunens regnskap. I forbindelse med årsavslutningen har SVRØ foretatt anordning av utgifter. Utgiftene er tatt med i desember rapporteringen som er oversendt fylkeskommunen. Dette er gjort for å få bokført utgifter i fylkeskommunens regnskap i tråd med anordningsprinsippet, mens de blir bokført i SVRØs regnskap først i 2017.

Merverdiavgiftskompensasjon – Kontrollutvalget mener at fylkeskommunen har grepet tak i utfordringen knyttet til problemstillinger omkring momskompensasjon og merverdiavgift på en god måte. Det er kommunisert med skatteetaten og stilt en rekke spørsmål til momskompensasjon og merverdiavgift. De fleste forholdene rundt dette er lukket.

Det forutsettes at fylkesrådmannen fortsatt vil ha fokus på korrekt ivaretagelse av merverdiavgift og bestemmelsene om kompensasjon for merverdiavgift. Kontrollutvalget ser positivt på fylkesrådmannens håndtering av denne saken.

Internkontroll – Også i år er det avdekket forhold som går på mangelfull etterlevelse av sentrale og lokale bestemmelser og retningslinjer/avtaler.

Kontrollutvalget ser positivt på at fylkesrådmannen har etablert et overordnet styringssystem som skal sikre en god ivaretagelse av internkontrollarbeidet på et overordnet nivå og i virksomhetene. Fylkesrådmannen har fortsatt behov for å presisere overfor fylkeskommunens virksomheter og ansatte at gjeldende rutiner, retningslinjer mv. skal følges.

Virksomhetsbesøk – Rapportering etter revisjonens virksomhetsbesøk viser anbefaling om forbedringer av rutiner knyttet til etterkontroll, fakturering, kassehåndtering, budsjett, korrekt håndtering av merverdiavgiftsbestemmelsene mv. Anbefalingene er hovedsakelig rettet mot etterlevelsen av interne kontrollhandlinger som skal sikre korrekt regnskapsføring og korrekte utbetalinger.

Den kulturelle skolesekken (DKS) – Fylkesrevisjonen har fremsatt anbefalinger om forbedring av rutiner for en del økonomiske forhold for å sikre at tildelte midler blir benyttet i tråd med statens regler for ordningen. Med henvisning til de tiltakene som er iverksatt ønsker kontrollutvalget at det settes fokus på å følge opp forvaltningen av denne ordningen også i 2017.

Ut over ovennevnte og det som fortløpende er levert fylkestinget i form av rapporter fra kontrollutvalget i 2016, har kontrollutvalget ikke merknader til Akershus fylkeskommunes regnskap for 2016.

Kontrollutvalget foreslår at fylkestinget vedtar følgende punkt som tillegg til fylkesrådmannens forslag til innstilling i regnskapssaken for 2016:

Fylkestinget ber fylkesrådmannen følge opp/ arbeide videre med punktene om: - investeringsregnskapet, -merverdiavgift, -internkontroll, -den kulturelle skolesekken, i henhold til kontrollutvalgets uttalelse i møtet 25. april 2017.

PS 20/2017 Eventuelt - kontrollutvalgets møte 25. april 2017

Kontrollutvalgets behandling:

Det ble ikke fremsatt saker under eventuelt.

Terje Granerud

leder

Hans-Olaf Lunder

sekretariatsleder